

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Tarihi

Prof. Dr. Nurşat BİÇER

Amasya Üniversitesi

Dil Öğrenme İhtiyacı

Neden ve Nasıl Öğreniriz?

| Temel Dil Öğrenme Nedenleri

Etkili İletişim: Bilgiyi doğru aktarma.

Ticaret ve Diplomasi:

Uluslararası ilişkiler.

Dini ve Sosyal Sebepler: Seyahat, inanç ve evlilik.

Siyasi Sebepler: Sömürgecilik ve savaşlar

Tarih boyunca insanlar, yabancı dilleri o dili konuşan toplumun içinde yaşayarak doğal yöntemlerle öğrenmeye çalışmışlardır.

İlk İzler: Sümerler

MÖ 2225 civarında Sümerler, komşuları Akadlar tarafından egemenlik altına alınmıştır. Bu süreçte, pedagojik bir ihtiyaçtan doğan ve Sümerce sözcük ile deyimlerin Akadca karşılıklarını içeren sözlükler hazırlanmıştır. "Urra Hubullu" adı verilen bu çalışma, tarihte bilinen ilk dilden dile sözlük ve aynı zamanda yabancı dil öğretiminin ilk örneklerinden biri olarak kabul edilir.

İslamiyet Öncesi Dönem

Hunlar, (Kök) Türkler ve
Uygurlar

Hunlar ve Türkçe Öğretimi

Hunlar döneminde Türkçe, yalnızca ana dili olarak değil, yabancı topluluklar tarafından da öğrenilip kullanılan bir dil olmuştur. Çin kaynakları, özellikle Çin Şu, Hintli bir rahibin Türkçeyi bildiğini ve kullandığını göstermektedir. Aynı kaynakta Türkçe ifadelerin Çince karşılıklarıyla verilmesi, dönemde Türkçeye hâkim yabancıların varlığını ortaya koyar. Ayrıca Çin kaynaklarında, Hun dilinde yazılmış bir aşk şiirinden söz edilmesi, Türkçenin o dönemde farklı milletler arasında da kullanıldığını göstermektedir.

Orhun Yazıtları ve Eğitim

Köktürklerin 38 harfli gelişmiş alfabetesi, örgün bir eğitimin varlığına işaret eder. Yazıtlar halkın okuyup ders alması için "ebedî taş" olarak dikilmiştir.

Köktürklerde Türkçe Öğretimi

Köktürkler döneminde Türkçe, diplomatik ilişkilerde aktif olarak kullanılmış; kağanlar Çin imparatorlarına mektuplarını Türkçe yazmışlardır. Çin kaynakları, Türkçeye yönelik çeviri faaliyetlerinin çoğunlukla yabancı tercümanlar tarafından yürütüldüğünü ve bu kişilerin Türkçeyi iyi derecede bildiğini göstermektedir.

- Çinliler arasında da Türkçe bilenlerin bulunduğu ve bazı eserlerin Türkçeye çevrildiği bilinmektedir. Ayrıca Soğdlar gibi farklı milletlerin Türk devletinde görev alabilmeleri, Türkçe öğrenmeleriyle mümkün olmuştur.

- Bu durum, Orhun Yazıtları döneminde Türkçenin uluslararası ilişkilerde ve farklı milletler arasında yaygın biçimde kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Lingua Franca: Türkçe

Türkçe o coğrafyada geçerli dil (lingua franca) olarak çeşitli milletlerin Türklerle anlaşmasında kullanıldığı gibi diğer milletlerin birbiriyle iletişiminde de yabancı dil olarak önemli rol oynamıştır.

Uygur Dönemi: Yerleşik Kültür

Alfabe ve Basım Tekniği

Uygur alfabesi, Türk topluluklarının en uzun süre kullandığı yazıdır. Basım tekniği kullanılarak

kitaplar çoğaltılmış, okuryazarlık artmıştır.

Mağara kütüphaneleri hem eğitim merkezi hem de mabed olarak kullanılmıştır.

Uygurların Kültürel Etkisi

Bürokrasi

Yabancı saraylarda kâtiplik
ve danışmanlık
yapmışlardır.

Çeviri

Budist ve Mani metinlerini
Türkçeye tercüme
etmişlerdir.

Örgün Eğitim

23 adet okul listesi son
araştırmalarda tespit
edilmiştir.

Mani Rahiplerinin Türkçe Öğrenmesi

Bögü Kağan, Çin'den Mani rahipleri getirdi.

Rahipler, Maniheizm'i Türklere anlatabilmek için Türkçe konuşmak ve yazmak zorunda kaldılar.

Yabancı rahipler, Türk hükümdarların dikkatini çekmek için özellikle Türkçe yazmaya özen gösterdiler.

Çift Dilli Yazıtlar ve Sözlükler

Uygur prensi Karı Çor Tigin için Çinliler, Türkçe ve Çince çift dilli bir yazıt hazırladı.

8. yüzyılda Çinliler, Uygur kültüründen etkilenerek Türkçe öğrenmeyi değerli buldu.

Tang İmparatorluğu, bu amaçla bir Türkçe-Çince sözlük hazırlattı.

| Moğollar ve Türkçe

Cengiz Han'ın yönetiminde ve ordusunda Türkler baskın unsurlardı.

Moğolların kendi yazıları yoktu; Uygur yazısını Uygur kâtiplerden (bitigçi) öğrendiler.

Tarihçi Cüveynî'ye göre, Cengiz Han Moğol asilzadelerini Uygurca öğrenmeye mecbur bıraktı.

Kubilay Han, şehzadeyken Mängü Tigin adlı birinden Uygur Türkçesi dersleri aldı.

Moğolların bu yazıyı kullanması, komşu toplumların da Türkçe ve Uygur yazısını öğrenmesini sağladı.

Uygurlar ve Türkçenin Yaygınlığı

Kâşgarlı Mahmud'a göre:

Kaşgar'dan Yukarı Çin'e kadar tüm Türk hakan ve sultanları Uygurca kullanırdı. Çinliler ve Doğu kavimleri, Türklere mektuplarını Uygur yazısıyla yazardı. Oralarda şehir halkı Türkçe bilirdi.

Çok eski zamanlardan beri Uygurlar, kültür elçiliği ve hocalık yaptı.

Bu görevlerini Akkoyunlular ve Fatih Sultan Mehmet döneminde de sürdürdüler.

Karahanlılar Dönemi

İslamiyet ve İlk Büyük Eserler

Medrese Eğitiminin Doğuğu

Karahanlılar ile eğitim halka yayılmaya başlamış, ilk kez "medrese" adı altında örgün eğitim kurumları kurulmuştur.

Arap alfabesi kabul edilmiş ve yüzyıllarca Türk-İslam düşüncesine temel olmuştur.

Kutadgu Bilig: Mutluluk Bilgisi

“*Arapça ve Farsça kitaplar çoktur; bizim dilimizde (Türkçe) bütün hikmetleri toplayan yalnızca budur.*”

— Yusuf Has Hacib

Eser; iyi yönetici ve "kâmil insan" özelliklerini vurgular.

Kutadgu Bilig: İlk Ürün

Kutadgu Bilig'in içerisinde her türlü bilgi edinmek, okumak, yazmak, güzel yazmak bütün alfabeleri ve bütün dilleri bilmek, şiir yazmak, belagat, hesap ve hendese öğrenmek gibi devrin ilim dallarını oluşturan konular bulunmaktadır.

*Bu Türkçe beyitleri senin için düzenledim;
ey okuyucu okurken unutma, bana dua et.*

*Dili ustaca ve cesurca kullanmak gerek
sözü ustaca ve çok akıllıca kullanmak gerek.*

Kutadgu Bilig'den yaklaşık yarım asır öncesine ait olan bir beyitte Gazneliler sarayında yaşayan İran şairi Menûçihrî bir muhatabına: "Muhakkak ki sen Türkçeyi benden daha iyi bilirsin, sen Türkçe ve Oğuzca şiir oku" demiştir.

Divân-ı Lügati't-Türk (DLT)

Türk Dilinin Şaheseri

Kaşgarlı Mahmud tarafından Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin üstünlüğünü kanıtlamak amacıyla yazılmıştır.

Dönemin ölçünlü dilini ve boy ağızlarını kapsayan ansiklopedik bir sözlüktür.

| DLT'ye Göre Turkçenin Yaygınlığı

Çin ve Maın halkının kendi dilleri vardır, ancak Őehirliler Türkçeyi iyi bilir.

Mektuplarını Türklere Türk yazısıyla yazarlar.

| Kâşgarlı Mahmud'un Kimliği ve Yöntemi

Ben onların en uz dillisi, en açık anlatanı, akılca en incesi, soyca en köklüsü, en iyi kargı kullananı olduğum hâlde onların şarlarını, çöllerini baştan başa dolaştım. Türk, Türkmen, Oğuz, Çiğil, Yağma, Kırgız boylarının dillerini, kafiyelerini belleyerek faydalandım; öyle ki, bende onlardan her boyun dili, en iyi yolda yerleşmiştir. Ben onları en iyi surette sıralamış, en iyi bir düzenle düzenlemişimdir.

Eserin Künyesi

Özellik

Bilgi

Adı

Kitâbü Dîvânı Lügati't-Türk (Türk Dillerini Toplayan Kitap)

Yazılış

1072-1077 (2 yıl, 4 kez yazdı, beğenmedi, son halini verdi)

Yer

Malzeme Türk dünyasından toplandı, Bağdat'ta kitap haline getirildi

Sunulduğu kişi

Abbasî Halifesi'nin oğlu Ebü'l-Kasım Abdullah

Diğer eseri

Cevahirü'n-Nahv (dil bilgisi kitabı, günümüze ulaşmadı)

Eserin Özellikleri (Ne Tür Bir Eser?)

- ✓ Bilinen ilk Türkçe sözlük
- ✓ Diyalektolojik sözlük (Türk boylarının ağızlarına yer verdi)
- ✓ Modern, ansiklopedik sözlük (örnek cümleler ve açıklamalarla)
- ✓ Dönemin folklor ve halk edebiyatı antolojisi (300'e yakın dörtlük, atasözleri)
- ✓ Yabancılara Türkçe öğretimine hizmet eder.

Türkçe ile Arapça **birbirine eşittir, atbaşı yürür.**
Üstünlükleri yoktur.

- Türkçenin **koca bir cihan dili** olmasını istiyor.
- Herkes Türkçe öğrenmeli ve konuşmalı.

Türkçe Öğrenin!

Tanrının devlet güneşini Türk burçlarında doğdurmuş olduğunu ve onların mülkleri üzerinde göklerin bütün teğrelerini döndürmüş bulunduğunu gördüm. Tanrı onlara Türk adını verdi ve onları yeryüzüne ilbay kıldı. Zamanımızın hakanlarını onlardan çıkardı; dünya milletlerinin idare yularını onların ellerine verdi; onları herkese üstün eyledi; kendilerini hak üzere kuvvetlendirdi, Onlarla birlikte çalışanı, onlardan yana olanı aziz kıldı ve Türkler yüzünden onları her dileklerine eriştirdi; bu kimseleri kötülerin ayak takımının-şerrinden korudu. Okları dokunmaktan korunabilmek için, akı olana düşen şey, bu adamların tuttuğu yolu tutmak oldu. Derdini dinletebilmek ve Türklerin gönlünü almak için onların dilleriyle konuşmaktan başka yol yoktur.

Kaşgarlı bununla da yetinmeyerek Türkçe öğrenmenin önemini belirtmek için dinî kaynaklardan referans da göstermiştir.

"Türk dilini öğreniniz; çünkü onlar için uzun süreçli egemenlik vardır."

DLT'de Öğretim Yöntemleri

Tümevarım

Sadece kural verme değil,
örneklerden kurala gitme
yolu.

Tekrar İlkesi

Öğrenmeyi pekiştirmek için
kuralları hatırlatma.

Kültür Transferi

Dili öğretirken gelenek ve
inanışları da tanıtmak.
Atasözü, deyim şiiir vb.
örnekler

Yöntemlerin çoğu, günümüz modern yabancı dil öğretiminde hâlâ kullanılmaktadır.

Harezm ve Kıpçak Sahası

Mukaddimetü'l-Edeb

Zemahşeri'nin eseri, Arapça öğretimi esas alınarak hazırlanmış, Türkçenin tercümelî pratik bir sözlüğüdür.

Memluk Türkçesi

Mısır ve Suriye'de Türkçe resmî dil olmuş, Araplar devlet hizmetinde yükselmek için Türkçe öğrenmişlerdir.

Kıpçaklar ve Memlük Devleti

Abbasiler, askerî zayıflığı gidermek için Türkleri orduya aldı.

Karadeniz'in kuzeyinden getirilen Kıpçak çocuk ve gençleri Mısır'a gönderildi.

Kıpçaklar, kısa sürede Memlük Devleti'nde seçkin sınıf oldu.

Mısır, Suriye ve Filistin'de bağımsız Türk devleti kurdular.

Egemenlikleri Osmanlı dönemine kadar sürdü.

Neden Araplar Türkçe Öğrendi?

Memlük devletinde resmî dil Türkçe oldu.

Yöneticilerin ve ordunun çoğu Türk.

Araplar, devlette görev almak ve Türklerle ilişki kurmak için Türkçe öğrenmek zorunda kaldı.

Bu ihtiyaç, birçok gramer ve sözlük kitabının yazılmasını sağladı (hem Türkler hem Araplar tarafından).

Kıpçak Döneminde Türkçe Öğretimi için Yazılan Eserler

Eser Adı

Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye

Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk

El-Kavânînu'l-Küllîyye li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye

Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî

Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye

Bulgatü'l-Müştâk fî Lûgati't-Türk ve'l-Kıfçak

Kitâbü'l-Ef'al

Codex Comanicus

Özellik

İlk kez görülen gramer kuralları ve sözcükler

Ebu Hayyan tarafından yazıldı; sözlük + gramer

Sadece gramer (sözlük yok)

Halil el-Konevî; Arapça-Türkçe + Moğolca-Farsça

Sözlük + konuşma kılavuzu (220 diyalog cümlesi)

Baklava dilimi düzeni; sadece sözlük

En hacimli sözlük; fiiller cümle içinde gösterilmiş

Batılılar tarafından hazırlanmış; konuşma dilini yansıtır; bilmeceler, dinî metinler var

Eserlerin Ortak Özellikleri

- Dönemin standart yazı dili kullanıldı (ağız özellikleri değil)
- Arapça dil bilgisi sistematığına uygun hazırlandı
- Türkçe sözcükler kırmızı mürekkep, Arapçalar siyah mürekkep
- Türkçe sözcükler harekeli (kolay okumak için)
- Kelimeler tematik (konularına göre) sıralandı
- Dil bilgisi + çeviri yöntemi ağırlıklı
- Türkçe kurallar, Arapça kurallarla karşılaştırılarak verildi
- Üretici dönüşümsel dil bilgisi ilkelerine uygun cümle örnekleri (modern dilbilimden asırlar önce!)

-
- **El-Kavânînü'l-Külliyye'den:**
  - "Tazî lisanından (Arapça) sonra Türkçeden daha iyi ve daha heybetli hiçbir dil yoktur. Ümeranın ve sipehsâlârın çoğu Türk'tür. Devlet ve servet onlardadır."
  - **Başka bir eserden:**
  - "Ben ne Türk'üm ne de Türk oğullarımdanım... Bilgim onlarla düşüp kalkmama dayanır."

Kıpçak Döneminin Önemi

- Türkçe, resmî dil olarak Arapça ile yarışır hale geldi.
- Yabancılara Türkçe öğretimi sistematik hale geldi.
- Ortaya konan yöntemler (tematik sözlük, renk kodlaması, karşılaştırmalı gramer, diyaloglar) günümüz dil öğretimini aratmaz.
- Codex Comanicus gibi eserler, Türkçenin Batılılar tarafından da öğrenildiğini gösterir.

Selçuklu Dönemi

Eğitim Kurumları ve Lingua Franca

| Nizamiye Medreseleri

Bilim ve Devlet Dili

Selçuklular döneminde Nizamiye medreseleri eğitimin merkezi olmuştur. Arapça ve Farsça ağırlıklı olsa da Türkçe yönetim ve ordu dilidir.

Anadolu'nun Kültür Fethi

- **Lingua Franca:** Türkçe, Orta Doğu halkları arasında ortak iletişim dili haline gelmiştir.
- **Ticari İhtiyaç:** Kentlerde ticaret erbapları kr sağlamak için Türkçe ğrenmeye başlamıştır.
- **Türkleşme:** Anadolu'daki çeşitli topluluklar dil bakımından Türkleşmiştir.
- **Yunus Emre:** Halka kendi dilleriyle hitap ederek Türkçenin gücünü artırmıştır.

Selçuklularda Türkçenin Gücü

Türkler, yönetim ve ordu dili olarak Türkçeyi kullandı.

Bu sayede yabancılara Türkçe öğretimi çalışmaları yapıldı.

İbn el-Esir'in Gözlemi:

"Türklerin Araplara etkisi yalnızca dil bakımından değildi. Arapların tüm tavırları, düşünce ve zevkleri de Türkleşiyordu. Halife Mustancit'in gayet güzel Türkçesi varmış."

Gulamalar (Köle Mektepleri) ve Türkçe

Gulamhane: Küçük yaşta satın alınan Türk veya esir Hristiyan çocuklarının yetiştirildiği okul

Anadolu Selçuklu'da Türk, Frank, Gürcü ücretli askerler de vardı

Bu kişiler, yöneticilerle iletişim kurmak için Türkçe öğrenmek zorundaydı

Beylikler ve Türkçe

Kırsal kesim Türkçe konuşuyordu. Kendisine hitap eden eserlerin de Türkçe olmasını istiyordu.

Anadolu'daki Türklerin çoğu Arapça veya Farsça bilmiyordu. Bilenler de sadece dinî kaynakları okumak için

Hakan ve beylerin yanında Arap, Yahudi, İranlı tercümanlar vardı (Türkçe öğrenmişlerdi)

Anadolu'daki Eti, Frigyalı, Lidyalı, Galat gibi topluluklar dil bakımından Türkleşti

Karamanoğlu Mehmet Bey

Resmî Dil İlanı

"Bugünden sonra divanda, dergâhta, bargâhta, mecliste, meydanda Türkçeden başka dil konuşulmaya!"

Bu ferman, Türkçenin devlet nezdinde resmîleşmesi için tarihî bir dönüm noktasıdır.

İbn-i Mühennâ Lügati (Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân)

Dönemin tek yabancılara Türkçe öğretim eseri

Farsça, Türkçe, Moğolca sözcükler

Tümevarım + dil bilgisi-çeviri yöntemi

Günlük hayat sözcükleri + sanat terimleri (hem pratik hem edebî)

Osmanlı Dönemi

Eğitim Kurumları ve Lingua Franca

Genel Durum

Türkçe öğretimi ilk dönemlerde ihtiyaca yönelik olduğu için özel bir faaliyet olarak görülmedi.

İmparatorluk dili: Osmanlı Türkçesi (Arapça-Farsça etkili)

Halkın dili sade ve anlaşılır Türkçe

| Bergamalı Kadri - Müyessiretü'l-Ulûm (1530)

Anadolu Türkçesinin anayurtta yazılmış ilk gramer kitabı

Yabancılara değil, ana dili olarak Türkçe öğretimi

Kendi dilini iyi bilen, başka dilleri de rahat öğrenir

Devşirme ve Enderun

Devşirme sistemi: Hristiyan çocukları Türkçe öğrenmek zorundaydı.

Çandarlı Halil: "Bunları Türk'e verelim, Türkçe öğrensünler."

Acemi oğlanlar: 5 yıl Türk aile yanında Türkçe + İslam öğrenir, sonra Acemioğlanlar mektebinde askerî eğitim

Enderun Mektebi: Devlet adamı yetiştiren okul; Türkçe ders saatleri çoktu; güzel yazı, millî musiki öğretilirdi.

Harem'de Türkçe

Kadınlara okuma–yazma, Kur'an, Türkçe + nakış, dikiş, dantel öğretilirdi.

Köyden gelenler Türkçeyi haremde çabuk öğrenirdi.

Saray terbiyesi alan hanımlar, mahallelerinde Türkçenin yayılmasını sağlardı.

Azınlıklar ve Türkçe

Osmanlı dil zorlaması yapmadı.

Türkçe, herhangi bir etnik anlamdan bağımsız iletişim dili oldu

Mebusan Meclisi: Tüm konuşmalar Türkçe; milletvekili olmak için Türkçe bilme şartı

Rumlar

Fenerli Rumlar divan tercümanlığını (dışışleri) tekellerine aldı.

Patrikhane okulunda Rum çocuklarına Türkçe, Arapça, Farsça, Fransızca öğretildi.

XIX. yy. Rum ayaklanmaları sonrası güven sarsıldı → Ermeniler de tercümanlığa alındı.

Ermeniler

Anadolu'da Ermeniler sadece Türkçe konuşuyordu.

Amerikan misyonerleri, Ermenilere Türkçe ayin yapmak zorunda kaldı.

2.000 civarında Ermeni alfabesiyle ama dili Türkçe eser

Tehcir sonrası Suriye ve Lübnan Ermenileri arasında Türkçenin devam etmesi

Yahudiler

Türkçe öğrenmeye en istekli azınlık

İbranice sadece din ve ibadet dili

| Balkanlar'da Türkçe Etkisi

Pax Ottomana (Barış dönemi)

Boşnakça, Sırpça, Makedonca, Bulgarca gibi dillere geçen çok sayıda Türkçe kelime

Avrupa'da Türkçe Öğretimi

Fatih'in İstanbul'u fethinden sonra Avrupalılar Osmanlı ile ticaret için Türkçe öğrenme ihtiyacı duydu.

Batılılar, Arap alfabesi yerine kendi alfabeleriyle Türkçe metinler yazdılar.

Qhaftaligni né idy	خسته کی نه ایدی	Quelle étoit sa maladie
Isytma idy	اسیما ایدی	Il avoit la fièvre tierce.
Ani isytma nekadar zaman toutdy	انی اسیمانقدر زمان طوتدی	Combien de tems l'a-t-il eû ?
vtche ai	اوچ ای	Pendant trois mois.
Isytmasi daqhi toutaieurmi	اسیما سی دن طوتیورمی	La fièvre le prend il encore ?
Bazi kerré	بعضی کره	Quelque fois.
Allah saghlighyni wirtsun	الله صاغلیغنی ویرسون	Dieu lui donne la santé.
Eumrin-uz tchiok olscun scultarum	عمریناز چوق اولسون سلطانم	Je vous remercie, monsieur.

Dil Oğlanları Okulu

Venedik

1551'de tercüman
yetiştirmek için okul
kurdular.

Fransa

Colbert'in kurduğu okulda
çocuklar İstanbul'a
gönderilirdi.

Pratik Eğitim

Tüccarlar ve elçiler aracısız
iletişim kurmayı hedefledi.

İngilizlerin İlgisi

James Redhouse

Türk kültürü için en önemli şahsiyetlerden biridir. Yazdığı sözlükler ve gramer kitapları bugün bile temel referans kaynağıdır.

Afrika'dan Çin Seddi'ne kadar konuşulan bu dile İngiltere'de ilginin azlığından yakınmıştır.

A
SIMPLIFIED GRAMMAR
OF THE
OTTOMAN-TURKISH LANGUAGE.

BY
J. W. REDHOUSE, M.R.A.S.,
HON. MEMBER OF THE ROYAL SOCIETY OF LITERATURE

LONDON:
TRÜBNER & CO., LUDGATE HILL.
1884,
[All rights reserved.]

Almanya ve Rusya

Hieronymus Megiser

1612'de Avrupa'da basılan ilk Türkçe grameri yazmıştır. Leipzig'de ilk Türkoloji profesörü olmuştur.

Osmanlının son dönemlerinde Alman askerlere Türkçe öğretimi öne çıkmıştır.

Rus Siyaseti

Çar I. Petro, Yakın Doğu siyaseti için tercüman yetiştirilmesini emretmiş, Türk dilleri okulları açmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi için çalışırken, Türk dilcileri bu konuya önem vermedi; onlar Arapça-Farsça, Tanzimat'tan sonra da Fransızca, İngilizce, Almanca öğrenmeye çalıştı.

.

Yüzyıllara Göre Dil Kitapları

XX. yüzyılda hem Türk hem yabancı yazarların eser sayısında patlama yaşanmıştır.

Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitapları Örnekleri

- Institutionum Linguae Turcicae Libri Quator
- Grammatica Türkchesca
- Thesaurus Linguarum Orientalium
- A Grammar of the Turkish Language
- A Simplified Grammar of the Turkish Language
- Elifbâ-yı Osmânî (Ecnebilere Mahsus)
- Ottoman-Turkish Conversation-Grammar

.

Cumhuriyet Dönemi

Dil Devrimi ve Kurumsallaşma

Kurumsal Gelişmeler

TDK

1932'de kurulan cemiyetle dil araştırmaları hız kazandı.

Üniversiteler

1950'den sonra akademik düzeyde dil öğretilimi başladı.

TÖMER

Yabancılara Türkçe öğretilimi dünya standartlarına ulaştı.

İlk Faaliyetler

- Yabancı bilim adamlarının Türkiye'ye gelmesi ve Türkçe öğrenmesi
- Yabancı profesörlerin çoğu Türkçe öğrendi → etkileri arttı.

Üniversitelerin Rolü (1950 sonrası)

- Boğaziçi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi öncü oldu
- Yabancılara Türkçe öğretimi ciddi biçimde ele alındı
- İlk kaynakların yazılmasını sağladılar.

Tömer kuruluşu

- Ankara Üniversitesi bünyesinde Tömer kurulmasıyla yabancılara Türkçe öğretimi kurumsal bir kimlik kazanmıştır.
- Üniversitelerde yıllar içerisinde Türkçe öğretimi merkezleri kurulmaya devam etmiştir.

Sorularınız ve katkılarınız